

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.411.001.01.2017
R/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94
kgp@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/17/001 – Ochrona złóż strategicznych surowców kopalnych w planowaniu przestrzennym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
Kontroler	Tadeusz Korszeń, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KGP/23/2017 z dnia 16 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Grabowie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Pietrzak, Wójt Gminy Grabów ¹ od 30 listopada 2014 r. Poprzednio funkcję tę pełnił Ryszard Kostrzewski ² . (dowód: akta kontroli str. 9-10)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2012-2016, objętych kontrolą NIK, Gmina przestrzegała procedur planowania przestrzennego w zakresie ochrony kopalni. Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁴ następowały uchwałami Rady Gminy i dotyczyły m.in. terenów przeznaczonych do powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego nieprzeznaczonych do zabudowy.

Działania w zbadanym zakresie dotyczyły spraw regulowanych *ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*⁵ oraz *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze*⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Złoża występujące na terenie Gminy

Opis stanu faktycznego

W *Strategii Rozwoju Gminy Grabów na lata 2010-2014*⁷ (pkt II.2.F) oraz w *Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy*⁸, stanowiącej Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLIII/234/10 Rady Gminy Grabów z dnia 5 listopada 2010 r. wskazano, że Gmina jest terenem zasobnym w surowce mineralne. Udokumentowano występowanie nieeksploatowanych złóż: soli

¹ Dalej: Gmina.

² Zaświadczenie Gminnej Komisji Wyborczej w Grabowie z dnia 22 listopada 2010 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: *mpzp* lub *plan*.

⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm. Dalej: *upzp*.

⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 1131 ze zm. Dalej: *pgg*.

⁷ Dalej: *Strategia*.

⁸ Dalej: *Zmiana studium*.

cechsztyńskiej, soli kamiennej z niewielką domieszką soli potasowych (w części południowej złoża Kłodawa rozpoznano wstępnie 4 072 245 000 ton zasobów geologicznych soli kamiennej), rud żelaza w rejonie Sobótki, węgla brunatnego w rejonie Sobótki i Chodowa, torfów w dolinie Neru oraz eksploatowanych złóż kruszywa naturalnego „Sławęcín” i „Bowętów”.

(dowód: akta kontroli str. 118-122)

Według „Atlasu zasobów geotermalnych formacji paleozoicznej na Niżu Polskim”⁹ teren Gminy położony jest w potencjalnej strefie wód geotermalnych w utworach dolnej kredy. Charakteryzują się one wysokim stopniem zmineralizowania oraz wysoką temperaturą wzrastającą wraz z głębokością występowania.

W *Strategii* nie wyszczególniono wód geotermalnych uznając, że nie spełniają one parametrów opłacalności wydobycia zarówno od strony ekonomicznej jak i użytkowej i nie należy w nich upatrywać kierunku rozwoju Gminy. Wskazano, że do głębokości 2 km temperatura wód nie osiąga 65°C, zasolenie przekracza 30g/l, zaś wydajność źródeł jest za mała. Wg. *Zmiany studium*, wody te mogą być w przyszłości wykorzystywane jako energia geotermalna dla celów ciepłownictwa i balneologii, o ile będzie to ekonomicznie uzasadnione.

(dowód: akta kontroli str. 118-122 i 194-195)

Wymienione złoża nieeksploatowane nie były przedmiotem zainteresowania ze strony podmiotów gospodarczych pod kątem ich komercyjnego wykorzystywania. Nie składano do właściwego organu administracji geologicznej wniosków o koncesje na rozpoznanie tych złóż. Nikt też nie zwracał się do Gminy o wydanie zgody na wyłączenie spod ochrony, terenów złóż kopalin lub ich części.

(dowód: akta kontroli str. 179)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Dokumenty planistyczne dotyczące zagospodarowania przestrzennego Gminy

2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Opis stanu
faktycznego

Wśród siedmiu celów regulacji zawartych w ustaleniach *mpzp* uchwalonego przez Radę Gminy 30 grudnia 2003 r.¹⁰ nie wyszczególniono zadań w zakresie ochrony kopalin. Obszar objęty *planem* podzielony został na 41 terenów o różnym przeznaczeniu, w tym poz. 33) *PE - tereny przeznaczone do eksploatacji surowców mineralnych*. W przepisach szczegółowych obowiązujących dla całego obszaru planu ustalono m.in. (pkt 6A), że „rozpoznane złoża soli i ich późniejsza eksploatacja nie skutkują ograniczeniami w zakresie urbanizacji czy użytkowania rolniczego i leśnego terenów”. W punkcie 55 ustaleń szczegółowych *mpzp* dla obszarów oznaczonych na rysunku planu symbolem 1PE wskazano m.in., że:

- 1) przeznaczenie na tereny eksploatacji surowców naturalnych następuje po uprzednim udokumentowaniu złóż,
- 2) do czasu udokumentowania złóż surowców naturalnych pozostawia się dotychczasowy sposób użytkowania terenu tj.: lasy bez prawa zabudowy,

⁹ Pod redakcją Wojciecha Góreckiego (Kraków, 2006).

¹⁰ Uchwałą Nr XII/80/03.

- 3) przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane na terenie górniczym wymagają ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu uzgodnionych z właściwym organem nadzoru górniczego,
- 4) przed rozpoczęciem eksploatacji złoża należy obowiązkowo wyznaczyć składowisko do gromadzenia nadkładu, który po wyeksploatowaniu wyrobiska musi być wykorzystany do rekultywacji w kierunku leśnym,
- 5) obowiązuje prowadzenie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego sukcesywnie i niezwłocznie po uwolnieniu poszczególnych zasobów geologicznych,
- 6) zakazuje się składowania odpadów i ścieków, w tym także powstałych na skutek prowadzonej eksploatacji,
- 7) dopuszcza się sytuowanie niezbędnych obiektów kubaturowych związanych z ruchem zakładu górniczego, niepołączonych trwale z gruntem, o tymczasowym charakterze, przewidzianych do likwidacji po zakończeniu eksploatacji złoża,
- 8) dopuszcza się ogrodzenie terenu z siatki ogrodzeniowej wyłącznie jako tymczasowe, przewidziane do likwidacji po zakończeniu eksploatacji złoża,
- 9) należy przewidzieć miejsce na lokalizację trafostacji,
- 10) ze względu na konieczność ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych należy wyeliminować zanieczyszczenie tych wód,
- 11) dla terenów zmeliorowanych lokalizacja nowych obiektów wymaga uregulowania stosunków wodno-prawnych.

Integralną częścią planu były rysunki planu, stanowiące załączniki do uchwały Rady Gminy. Wśród oznaczeń graficznych na rysunkach planu będących obowiązującymi ustaleniami planu były granice udokumentowanych złóż surowców naturalnych (pkt 9).

(dowód: akta kontroli str. 12-50)

W okresie objętym kontrolą dokonano następujących zmian *planu*:

- 30 kwietnia 2013 r. dla obszarów wsi Bowętów¹¹ i Sławęcín¹²;
- 24 czerwca 2014 r. dla części obszaru wsi Bowętów¹³.
- 31 marca 2015 r. dla części obszaru wsi Bowętów¹⁴.

Uchwały podjęto na wnioski mieszkańców wsi Bowętów i Sławęcín o zmiany w *mpzp* Gminy dotychczasowego rolnego przeznaczenia pięciu działek na tereny przeznaczone do eksploatacji surowców naturalnych.

(dowód: akta kontroli str. 82-83, 123--130, 136-142, 149-173, 179-181 i 192-193)

Zmianami *mpzp* dla obszarów wsi Bowętów i Sławęcín uchwalono zasady dotyczące przeznaczenia i zagospodarowania terenów, m.in. dla terenu oznaczonego jako teren powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego (PE). Jednocześnie dopuszczono czasowe zajęcie terenów rolnych na cele związane z eksploatacją kruszywa, takie jak: wewnętrzne drogi technologiczne, place manewrowe oraz dojazdy, pod warunkiem ich rekultywacji po zakończonej eksploatacji. W uchwałach w sprawie zmiany *mpzp* każdorazowo stwierdzano, że:

---

¹¹ Uchwała Rady Gminy Nr XXIII/164/2013.

¹² Uchwała Rady Gminy Nr XXIII/165/2013.

¹³ Uchwała Rady Gminy Nr XXXII/232/14.

¹⁴ Uchwała Rady Gminy Nr VIII/33/15.

- integralną częścią zmienianego *mpzp* są, stanowiące załączniki 1-3: rysunek planu wraz z wyrysiem ze *Zmiany Studium*, rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrywania uwag wniesionych do projektu zmiany *mpzp* oraz rozstrzygnięcie o sposobie realizacji zapisanych w planie inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej;
- *plan* nie narusza ustaleń Studium.
(dowód: akta kontroli str. 125, 131-133, 138, 144-146, 158-159, 169-171)

Uchwały w sprawie zmian *mpzp* podejmowano po otrzymaniu decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego (stanowiących w myśl art. 95 *pgg* podstawę do dokonania tych zmian), zatwierdzających dokumentację geologiczną niżej wymienionych złóż kruszywa naturalnego (piaskowo-żwirowego):

- „Bowętów” o powierzchni 9 250 m² położonego w Bowętowie na części działek nr 34, 35 i 36 w obrębie 8 Bowętów-Kliny-Czajki-Żale o bilansowych zasobach geologicznych wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w ilości 99,9 tys. ton;
- „Sławęcín I” o powierzchni 25 110 m² położonego w Sławęcínie na działkach o numerach ewidencyjnych 13/2, 14 i 15 w obrębie 54 Sławęcín o bilansowych zasobach geologicznych wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w ilości 231,2 tys. ton;
- „Bowętów I” o powierzchni 1,01 ha położonego w Bowętowie na części działek o numerach ewidencyjnych 24/1, 24/2 i 25 w obrębie 8 Bowętów-Kliny-Czajki-Żale o bilansowych zasobach geologicznych wg stanu na 31 grudnia 2012 r. w ilości 128,3 tys. ton i pozabilansowych 14,9 tys. ton;
- „Sławęcín-Kliny” o powierzchni 11 302 m² położonego w Sławęcínie na działkach o numerach ewidencyjnych 98 w obrębie 54 Bowętów-Kliny-Czajki-Żale-Pole Klíny oraz 115/2 położonej w obrębie Sławęcín-Pole Sławęcín o bilansowych zasobach geologicznych wg stanu na 31 grudnia 2011 r. w ilości 86,5 tys. ton;

(dowód: akta kontroli str. 134-135, 147-148, 160-161 i 172-173)

W celu oceny aktualności planów miejscowych Wójt dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu *mpzp* i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń *Studium* co najmniej raz w czasie kadencji Rady Gminy (art. 32 *upzp*). Oceny takiej nie dokonano w kadencji 2010-2014. Uczyniono to dopiero uchwałą Rady Gminy z dnia 26 stycznia 2017 r., podjętą na podstawie sporządzonej w grudniu 2016 r. przez M&R Biuro Projektów Mieloch Sp. z o.o. w Poznaniu oceny aktualności *Studium* i *mpzp*¹⁵. W uchwale nie stwierdzono, aby *mpzp* naruszał ustalenia *Studium*, w tym ochrony złóż surowców kopalnych występujących na terenie gminy. Przed jej podjęciem analizie poddano *Studium*, obowiązujące na terenie Gminy, *mpzp* oraz wnioski z ostatnich czterech lat w sprawie sporządzania lub zmian *planu* lub *Studium*.

(dowód: akta kontroli str. 51-80,102 i 180-181)

Gmina w obowiązującym *planie* ze zmianami dokonanymi w latach 2012-2016 uwzględniała aktualny stan rozpoznania złóż kopalin i terenów perspektywicznego ich występowania na podstawie dokumentacji geologicznych złóż kopalin opracowywanych przez podmiot posiadający uprawnienia geologiczne, uzgodnionych z Marszałkiem Województwa Łódzkiego jako właściwym organem administracji geologicznej (np. decyzje z dnia: 11 września 2012 r. 3 września 2013 r. i 15 kwietnia 2014 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złoża, wydane na podstawie art. 93 ust. 2 i art. 160 ust. 1 *pgg* i *rozporządzenia*

¹⁵ Dalej: *Ocena aktualności*.

Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie dokumentacji geologicznej złoża kopaliny¹⁶);

(dowód: akta kontroli str. 3, 7, 134-135, 147-148, 160-161 i 172-173)

W kontrolowanym okresie Wójt Gminy wnioskował do Wojewody Łódzkiego o uzgodnienie zmiany *mpzp* w trybie art. 17 pkt 6 lit. b *upzp*, a mianowicie: 19 grudnia 2012 r. dla obszaru wsi Bowętów i Sławęcín; 17 lutego 2014 r. dla części obszaru wsi Bowętów; 3 listopada 2014 r. dla części obszaru wsi Bowętów-Kliny-Czajki-Żale i Sławęcín.

Wojewoda Łódzki w dniach: 4 stycznia 2013 r., 26 lutego i 12 listopada 2014 r. postanawiał o uzgodnieniu projektów zmian *mpzp* wskazując za każdym razem, że nie kolidują one z zadaniami rządowymi służącymi realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

(dowód: akta kontroli str. 84, 89, 92 i 99)

Na wniosek Wójta Gminy z 28 października 2014 r.¹⁷ w sprawie uzgodnienia projektu zmiany *mpzp* dla części obszaru wsi Bowętów-Kliny-Czajki-Żale i Sławęcín Zarząd Województwa Łódzkiego, na podstawie art. 17 pkt 6 lit. b i art. 24 ust. 1 *upzp*, 12 listopada 2014 r. postanowił¹⁸ uzgodnić ww. projekt *mpzp* w zakresie zadań samorządu województwa. Zarząd uzasadnił, że w ww. projekcie zmiany *mpzp* nie wskazano rozwiązań kolidujących z zadaniami samorządu województwa, w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego¹⁹.

W piśmie Urzędu Marszałkowskiego z 5 grudnia 2014 r.²⁰ w sprawie uzgodnienia projektu zmiany *mpzp* dla części obszaru wsi Bowętów-Kliny-Czajki-Żale i Sławęcín poinformowano Wójta Gminy, że fragmenty obrębów geodezyjnych wolne są od zagrożeń związanych z powstawaniem osuwisk i ruchów masowych ziemi.

Zarząd Województwa Łódzkiego w okresie objętym kontrolą nie współpracował z Gminą w zakresie uwzględniania w *mpzp* terenów przeznaczonych pod inwestycje z punktu widzenia ochrony złóż kopalin, gdyż nie zgłaszali się inwestorzy z zamiarem wykorzystania terenów złóż. Ograniczano się więc tylko do uzgodnień przy każdej zmianie *mpzp*. Przykładowo pismami²¹ z 18 stycznia 2013 r. Urząd Marszałkowski w Łodzi²² zaopiniował pozytywnie przedłożone przez Wójta Gminy projekty zmian *mpzp* dla wsi Bowętów i Sławęcín jako nie budzące zastrzeżeń „na obecnym etapie rozpoznania w zakresie zjawisk związanych z ruchami masowymi ziemi na wskazanym terenie”. Urząd powołał się przy tym na pisma Starosty Łęczyckiego, prowadzącego rejestr zawierający informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie Powiatu Łęczyckiego wskazujące, że przedmiotowe obszary nie są zagrożone osuwiskami ani powierzchniowymi ruchami masowymi. Identyczną opinię Urząd Marszałkowski zawarł w piśmie do Wójta Gminy z 7 marca 2014 r.²³ w sprawie zmiany *mpzp* dla części obszaru wsi Bowętów. W ww. pismach poinformowano Wójta Gminy m. in., że zgodnie z art. 104 *ppg* obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 4, 7, 87-88, 93, 95-96, 100, 102, 180)

¹⁶ Dz. U. Nr 291, poz. 1712.

¹⁷ Pismo nr ROŚ.6721.2.2014.

¹⁸ Postanowieniem nr BPPWŁ/PRP/402-2/196/14.

¹⁹ Dalej: *pzp*.

²⁰ Nr RŚV.7630.211.2014.CF.

²¹ Nr ROV. 7630.189 i 191.2012.MP.

²² Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

²³ Nr RŚV.7630.36.2014.MP.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach, będący zgodnie z przepisem art. 17 pkt 6 lit. b tiret 6 w związku z art. 33 *upzp* organem uzgadniającym projekty zmian *mpzp* w zakresie zagospodarowania terenów górniczych, postanowieniami z 4 stycznia 2013 r., 21 lutego i 12 listopada 2014 r. umarzał postępowania jako bezprzedmiotowe, gdyż analizy wniosków Wójta Gminy wysyłanych do niego 19 grudnia 2012 r., 12 lutego i 28 października 2014 r. wykazywały, że w granicach opracowania nie ma utworzonych terenów górniczych.

(dowód: akta kontroli str. 85-86, 94 i 97-98)

W Gminie nie było kolizji pomiędzy zagospodarowaniem złóż kopalin a istniejącymi wymaganiami dotyczącymi: ochrony innych składników środowiska, infrastruktury komunikacyjnej i ochrony dziedzictwa kulturowego. Zmiany *mpzp* dotyczyły terenów przeznaczonych do powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego, czyli nie przeznaczonych do zabudowy, na których nie przewiduje się ochrony w sposób inny, niż przewidziany w uchwałach Rady Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 3, 7, 101 i 179)

Wójt Gminy w kontrolowanym okresie nie wydawał zgody na wyłączenie spod ochrony terenów złóż kopalin ewentualnie ich części wyjaśniając, że obszary, na terenie których znajdują się udokumentowane, nieeksploatowane złoża pozostawione jako nieużytkowane, w większości są to grunty prywatne. Wskazał też, że jeśli zjawi się inwestor i zechce eksploatować złożę, wtedy przystępuje się do zmiany *mpzp* Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 3, 7, 101 i 179)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Studium

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą obowiązywało Studium z 2002 r.²⁴ wraz ze zmianą z dnia 5 listopada 2010 r.²⁵ uzasadnioną:

- uchycieniem z dniem 11 lipca 2003 r. *ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r.* Nowa *upzp* wprowadziła rozszerzony zakres analiz i ustaleń studium, a w tym zapis, że „Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych” (art. 9, ust. 4);
- wprowadzeniem nowych uregulowań co do zakresu projektu studium, zarówno jego części tekstowej, jak i rysunku przez *rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*²⁶;
- nowymi opracowaniami o charakterze problemowym i specjalistycznym oraz wnioskami ze strony instytucji i osób, pogłębiającymi rozpoznanie stanu Gminy, określającymi perspektywy jej rozwoju, oceniającymi jej walory przyrodnicze i historyczne oraz opracowaniami dotyczącymi regulacji gospodarki przestrzennej w Gminie, które wymagały ich uwzględnienia przy zmianie studium.

(dowód: akta kontroli str. 108-109)

W latach 2012-2016 nie zarejestrowano żadnego wniosku w sprawie zmiany przeznaczenia lub zagospodarowania terenów Gminy dotyczącej ochrony złóż kopalin.

²⁴ Uchwała nr XXXVI/224/2002 Rady Gminy Grabów z dnia 28 marca 2002 r.

²⁵ Uchwała Nr XLIII/234/10 Rady Gminy.

²⁶ Dz. U. Nr 118, poz. 1233.

Studium w okresie objętym kontrolą nie było zmieniane. Nie wystąpiły przypadki wprowadzania do *Studium* na koszt Gminy obszaru udokumentowanego złoża kopaliny. Wójt Gminy wyjaśnił, że „W procedurze sporządzania *Studium* i *planów* każdorazowo ujawniano udokumentowane złoża kopaliny i przeprowadzono uzgodnienia z geologiem wojewódzkim oraz właściwym urzędem górnictwa. Zaznaczono w *Studium* miejsca występowania złóż”.

(dowód: akta kontroli str. 4, 7, 53, 72, 101-102 i 179-181)

Nie stwierdzono przypadków, żeby nadesłane do Gminy decyzje dot. zatwierdzonych informacji geologicznych uwzględniające złoża kopaliny w związku z długim okresem opracowywania *Studium* kolidowały z *mpzp*, w którym Gmina decydowała o sposobie wykorzystania nieruchomości na terenie występowania złóż.

(dowód: akta kontroli str. 4 i 7)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Przepis art. 10 ust. 1 *upzp* określa wymóg uwzględnienia w *Studium* uwarunkowań wynikających z występowania udokumentowanych złóż kopaliny. *Studium*, w myśl art. 9 ust. 1 *upzp*, jest podstawowym dokumentem określającym wizję rozwoju i politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady gospodarowania przestrzennego. Nie ma walorów prawa miejscowego, lecz jest zbiorem dyrektyw dla sporządzenia *mpzp* będącego takim prawem. Zatem ustalenia *Studium* są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych.

W podsumowaniu *Oceny aktualności* stwierdza się m.in., że uzyskanie wysokiego standardu przestrzeni w gminie wymaga długoletniego procesu i spójnych działań prowadzących do realizacji polityki przestrzennej. Jej kierunek powinien być odzwierciedlony w *Studium*, a następnie kontynuowanych w uchwalanych *mpzp*. Tworzenie i uaktualnianie dokumentów planistycznych gminy jest niezbędne, ponieważ ma na celu zachowanie ciągłości jej rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego.

Od czasu uchwalenia *Studium* z 2002 r. ze zmianą z 2010 r., do grudnia 2016 r. zostało wprowadzonych szereg zmian legislacyjnych w *upzp* i w aktach prawnych z nią powiązanych. Dotyczyły one m.in. przepisów art. 9-11, precyzujących problematykę, jaka powinna być uwzględniona i określona w *Studium* i *mpzp* oraz ustalających przebieg procedury planistycznej, w tym organów opiniujących i uzgadniających te dokumenty. Z tych względów – w ocenie NIK – niezbędna jest aktualizacja *Studium*.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Ochrona złóż kopaliny na terenie Gminy w systemie planowania przestrzennego

Opis stanu
faktycznego

W *Zmianie studium* rozdział II. zatytułowany *Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*²⁷ uznano, że uwzględnione zostały ustalenia zawarte w „*Strategii rozwoju województwa łódzkiego*” i w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.

(dowód: akta kontroli str. 110-117)

²⁷ Uchwalonego przez Sejmik Województwa Łódzkiego 9 lipca 2002 r.

Dla obszaru Województwa Łódzkiego na koniec 2016 r. obowiązywał zaktualizowany pzpw przyjęty uchwałą nr LX/1648 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*. W rozdziale III zmiany pzpw zatytułowanym „Uwarunkowania wewnętrzne – potencjał i możliwości rozwoju przestrzennego – wnioski” w punkcie 4. „Środowisko przyrodnicze” ustalono, że obowiązkowa jest ochrona złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni, uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie i racjonalną ich eksploatację przy minimalizacji niekorzystnych skutków dla środowiska. Plan województwa nie określał przeznaczenia złóż znajdujących się na terenie Gminy. Według autorów *Oceny aktualności „Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grabów* musi uwzględniać zapisy pzpw z 2010 r., gdyż została uchwalona już po przyjęciu ww. planu. Jednocześnie w latach 2010-2016 nie zostały wprowadzone do pzpw inne zmiany.”

(dowód: akta kontroli str. 66 i 182-186)

Zarząd Województwa Łódzkiego nie zwracał się do gmin (art. 39 w zw. z art. 44 upzp) o uwzględnienie podczas prac nad opracowaniem *Studium* i *mpzp*, ochrony złóż kopalin przed zabudową (nie związaną z przemysłem wydobywczym), mającą na celu racjonalne gospodarowanie kopalinami.

(dowód: akta kontroli str. 4, 7, 102 i 180)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o zapewnienie aktualności studium i planów miejscowych, zgodnie z wymogiem art. 32 *upzp*, w szczególności uwzględniając uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych i udokumentowanych w aktualnym bilansie zasobów kopalin w Polsce.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

²⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2017 r.

Kontroler
Tadeusz Korszeń
doradca ekonomiczny

(-) Tadeusz Korszeń
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
Sławomir Grzelak

(-) Sławomir Grzelak
podpis